

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO 23, ILL., PETEK, 5. JULIJA (JULY 5), 1946

Subscription \$6.00 Yearly

ŠTEV.—NUMBER 130

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1946.

Zunanji ministri štirih velesil pobližili datum mirovne konference

... bo dobila od
... \$100,000,000
... od Italije

BYRNESOV NACRT SPREJET

PARIZ, 3. jul.—Zunanji ministri štiri velesile, Amerike, Britanije in Francije so danes sklenili glede sklicanja mirovne konference reprezentantov 21 zavezniških držav. Pričela se bo 28. julija in upanje je, da postavlja podlago miru v Evropi.

Ministri so sprejeli načrt ameriškega državnega tajnika Byrnesa, da Rusija dobi odškodnino za sto milijonov dolarjev. Vprašanje problema ništa bila na seji zunanjih ministrstva. Nanašata se na bodočnost Italije in Avstrije. Prišla bo na dnevi red na mirovni konferenci.

Italija je bila inštruirana, naj ne vabi 21 državam, naj ne pošlje reprezentante za mirovno konferenco. To se bo zgodilo.

3. jul.—Amerika in Velika Britanija sta v načelu odobrili internacionalizacijo tržaškega problema, na drugi strani pa predlagali, naj Sovjetsko usprejme naslednje pogoje: Trst naj sestavijo reprezentanti 21 zavezniških držav na mirovni konferenci, ne pa štiri velesile.

Kontrola administracije Trsta pripade v območje organizacije Združenih narodov, ne pa velike četverice.

Goberner Trsta naj bo mednarodni uradnik, katerega imenujejo Združeni narodi, ne pa Italija in Italija ali velika Britanija.

Ameriški državni tajnik Byrnese je nedavno obdoličil rusko zunanje ministrstvo Molotov, da se poslužuje pravice Trsta proti svetovnemu miru. To je sam poslužil te pravice, da ustavi nadaljnje diskusije francosko-ruskega načrta administracije Trsta. On za vsako ceno preprečiti novitev kontrolnega sveta štiri velesile.

Zunanji ministri Rusije, Amerike, Velike Britanije in Francije so na svoji seji v luksemburški palači, ki je trajala štiri dni, razpravljali o vseh fašističnih internacionalizacijah Trsta. Ameriški premier in zunanji minister Bidault je predložil načrt, da se kompromisni načrt, da se zastoj, ki bo predmet diskusije na današnji seji. Administracija Trsta naj bi bazirala na francoski, katerega sestavijo zunanji ministri in odobri organizacija Združenih narodov.

Ministri so dejali, da se ne bodo strinjali z načrtom, zeno pa je dejali, da bo študiral podoben načrt, če mu bodo drugi tri ministri posvetili isto pozornost. Byrnese je izjavil, da ne bo sprejel ruskega stališča in poudaril, da bi štiri velesile se strinjale glede administracije Trsta. Člani sveta zunanjih ministrstev naj bi le v načelu odobrili internacionalizacijo Trsta. Mirovna konferenca in organizacija Združenih narodov naj bi sestavili dejanski administracijski ustroj.

Zunanji ministri so predlagali sklenitev sporazuma administraciji Trsta in organizaciji Združenih narodov, ki naj bi tvorila novo mejo med Italijo in Jugoslavijo, ker ta predvideva odrezanje Gorice od njenega pokopališča. Pričakuje se, da bodo zunanji ministri, kadar bo tržaško vprašanje rešeno, določili datum mirovne konference reprezentantov 21 zavezniških držav, Franciji pa naročili, naj pošlje povabila.

Sovražno stališče proti Jugoslaviji

Ameriški častnik napaden na obravnavi

Belgrad, 3. jul.—Polkovnik Miloš Minić, tožitelj na obravnavi proti generalu Mihajloviću in drugim, ki se morajo zagovarjati pred vojaškim sodiščem na obtožbo izdajstva in kolaboracije z Nemci in Italijani, je obdolžil enega ameriškega in dva britska vojaška častnika, da so zavzemali sovražno stališče proti Jugoslaviji.

Minić je razkačil predlog zagovornikov, naj sodišče pokliče gotove priče, ki bodo predložile dokumente, kateri bodo razkrijali, da Mihajlović in drugi obtoženci niso kolaborirali s sovražniki Jugoslavije in jim pomagali pri pobujanju partizanov. Minić je dejal, da zločini, katere so obtoženci izvršili proti jugoslovanskemu ljudstvu, so dokazani in tako obtežljivi, da jih ne bi mogla nobena priča ovreči.

Predsednik sodišča Mihajlović je dejal, da bo danes odločil o predlogu zagovornikov. Američan, katerega je Minić napadel na obravnavi, je polkovnik Robert MacDowell. Druga dva, ki sta bila tudi okrcana, sta britski polkovnik William Bailey in britski major William Hudson. Vsi trije so bili v glavnem stanu Mihajlovića.

MacDowell, Bailey in Hudson so svetovali Mihajloviću, naj se bori proti partizanom s pomočjo okupatorjev, je dejal Minić. "To je bilo dokazano na obravnavi. Pričevanje teh v priložnosti ni potrebno, ker so vsi zavzemali sovražno stališče proti partizanom in Jugoslaviji."

Prosekucija je dovršila svoje delo. Predložila je sodišču vso evidenco in fotografije, ki kažejo četnike v družbi Nemcev in Italijanov, kakor tudi partizane, katere so Nemci, Italijani in četniki pobili.

Izgredi v vojaškem taborišču

Watsonville, Cal., 3. jul.—Izgredi so izbruhnili v vojaškem taborišču McQuaide, v katerih je bilo več stotinov ranjenih. Čez 600 jetnikov se je spuntalo. Zanetli so požar, ki je uničil 36 vojaških barak.

General Clay pomilostil naciste

Stuttgart, Nemčija, 3. jul.—General Lucius D. Clay, pomožni vojaški gubernator v ameriški okupacijski coni, je pomilostil vse naciste v starosti manj kot 27 let. Število pomilostencev znaša čez milijon. Izjema je za one, ki so bili obtoženi vojnih zločinov.

Strinja s francoskim kompromisnim načrtom. Izjavila je, "da bi odstop južnozapadne istrske cone Jugoslaviji odprlo bolearno rano v narodni zavesti italijanskega ljudstva." Vlada je tudi protestirala proti francoski liniji, ki naj bi tvorila novo mejo med Italijo in Jugoslavijo, ker ta predvideva odrezanje Gorice od njenega pokopališča.

Pričakuje se, da bodo zunanji ministri, kadar bo tržaško vprašanje rešeno, določili datum mirovne konference reprezentantov 21 zavezniških držav, Franciji pa naročili, naj pošlje povabila.

Domače vesti

Obisk

Chicago.—Glavni urad SNP je 2. julija obiskal Joseph Siskovich z ženo iz Clevelanda.

Nova grobova v Penni

Strabane, Pa.—Dne 22. junija je tukaj umrl Jernej Kocjan, star 53 let, doma iz vasi Žirje pri Sežani, v Ameriki 37 let. Zapušča ženo, dva sinova, štiri hčere in dva brata, v starem kraju pa mater. Bil je član društva 138 SNP.

Smithfield, Pa.—Zadnji petek je umrl Vincent Urbana, star 31 let. Tukaj zapušča ženo, dve hčerki in sina, v Clevelandu brata Johna in dve sestri—Mary Oblak in Evelyn Zore—pri vojakih pa brata Franka.

Nov grob na zapadu

Tremonton, Utah.—Po triletni bolezni je tukaj umrla Franciska Karmelj, rojena Kalister, stara 65 let, doma iz Koč pri Postojni. Tukaj zapušča moža, dva sinova, tri hčere in sestro Mary Chadax, v Clevelandu brata Antona Kalisterja in sestro Jennie Rozick, nekje v Wyomingu pa brata Johna Kalisterja.

iz Clevelanda

Cleveland.—V Collinwoodu se je nevarno ranil z vojaškim revolverjem veteran Matthew J. Speh. Do nesreče je prišlo, ko je čistil nabito orožje, ki mu je padlo iz rok in ga je strel začel v trebuh. Odpeljan je bil v bolnišnico Emergency Clinic. Poročila sta se Joseph Ambrožič in Josephine Oražem.—Pri družini Edward L. Kadunc so se oglasile rojenice in pustile hčerko.

Nova grobova v Willardu

Willard, Wis.—Tukaj je umrla žena Matha Kadunca, stara 49 let in rojena v Black Diamondu, Wash. Poleg moža zapušča hčerke in sinove.—Pri čiščenju ozemlja se je smrtno ponesrečil Vincēt Kotcon, star 18 let. Z dinamitom je mislil razstreliti star parobek, pri čemur so mu eksplodirali "kapsi" in ga vsega razmesarili. Močno je bil poškodovan tudi njegov brat, ki se nahaja v bolnišnici.

Nov stavkovni val napovedan

Svarilo voditeljev delavskih organizacij

Chicago, 3. jul.—Voditelji delavskih organizacij so izjavili, da bo val stavk zavel vse ameriške industrije, če ne bo kongres vzpostavil kontrole cen.

Philip Murray, predsednik je-klaarske unije in Kongresa industrijskih organizacij, je dejal, da bo Ameriko zajela katastrofalna inflacija in kaos, ker je bila kontrola cen odpravljena. Kaos je nastal tudi v odnosih med delavci in delodajalci.

Slične izjave so podali voditelji drugih unij CIO in unij Ameriške delavske federacije. Vsi so naglasili, da bodo šle unije v boj za zvišanje plač, če ne bo kongres vzpostavil kontrole cen.

Walter Reuther, predsednik unije združenih avtnih delavcev, je dejal, da se njegova močna in agresivna organizacija ne bo obotavljala z oklicem stavke, če bo zahteva za zvišanje plač odbita. Voditelji unije klavniških delavcev so že obvestili kompanije, da bodo zahtevali zvišanje plač, ko se bodo pričela pogajanja glede sklenitve nove pogodbe.

Laboriti podprli premierja Attleeja

Laski obsodil politiko v Palestini

London, 3. jul.—Organizirani britski delavci so izrazili zaupnico premierju Attleeju in podprli njegovo politiko v Palestini. To se je zgodilo na seji članov delavskega sveta.

Edino Harold Laski, bivši načelnik eksekutivnega odbora delavske stranke, je revoltiral in obsodil britsko politiko v Palestini. Ostali člani sveta so se odločno postavili na stran Attleeja.

Njegov govor, v katerem je napadel politiko delavske vlade v Palestini, ni dobil odziva. Prej je skupina 40 rebelnih laboritov v parlamentu zahtevala debato o Palestini. Laski je obsodil aretacije židov v Palestini.

Laskiju je odgovarjal George Gibson. On je izrazil stališče vseh ostalih članov delavskega sveta, ko je izjavil, da delavska vlada ne bi bila nikdar odredila lova na voditelje židovskih organizacij v Palestini, če ne bi imela neovrgljive evidence, da so zapleteni v teroriziranju britskih čet in administracije v Palestini.

Včeraj je bilo naznanjeno, da je britska vlada umaknila apel, naj Amerika pošlje dve vojaški diviziji v Palestino, kjer naj bi pomagali britskim četam pri vzdrževanju miru in reda. Apel je umaknila, ko je spoznala, da ne bo dobil odziva.

Pomorsčaki bodo ostali na Kitajskem

Acheson zagovarja ameriško politiko

Washington, D. C., 3. jul.—Državni podtajnik Dean Acheson je izrazil zadovoljstvo s prizadevanji, katerih cilj sta mir in enotnost na Kitajskem, obenem pa je naglasil, da bodo ameriški pomorsčaki ostali na Kitajskem. On je zagovarjal ameriško politiko na Kitajskem in zanikal obdolžitve, da Amerika dosledno podpira generalisima Kaišeka, ki je v konfliktu s komunisti, ter izigrava kitajske frakcije, ki se klestijo med seboj.

Acheson je dejal, da so ameriški pomorsčaki omogočili evakuacijo japonskih vojakov iz kitajskih pokrajin in odvrnili civilno vojno med kitajskimi komunisti in nacionalisti. To je velik uspeh in mejnik na poti kitajske rehabilitacije. Amerika se bo še nadalje trudila v naporih, da postane Kitajska močna in svobodna država.

Pomožno državni tajnik je dalje rekel, da je navzočnost ameriških pomorsčakov na Kitajskem potrebna. Pomorsčaki skrbijo za vzdrževanje miru in reda na Kitajskem. Če bi bili odklicani, bi lahko izbruhnili civilna vojna.

Člani nove holandske vlade zapriseženi

Haag, Holandija, 3. jul.—Člani nove holandske vlade so bili zapriseženi. Predsednik te je dr. Louis M. Beel, vodja katoliške stranke, ki je dobila največ glasov pri volitvah.

Britske čete zapustile Libanon

Kairo, Egipt, 3. jul.—Glavni stan poveljstva britske oborožene sile na Srednjem vzhodu je naznanilo, da so britske čete zapustile Libanon. V deželi je ostalo le nekaj članov britskega vojaškega štaba.

PROGRAM GLEDE KONTROLE ATOM- SKE ENERGIJE

Člani pododseka Zdr- ženih narodov se stali na seji

USTANOVITEV SVE- TOVNE AVTO- RITETE

New York, 3. jul.—Program glede mednarodne kontrole razvoja in uporabljanja atomske energije je bil sestavljen in predložen posebni komisiji za atomske energije v odobritev. Program so sestavili člani pododseka Združenih narodov na tajni seji.

Načelnik pododseka je dr. Herbert V. Evatt, avstralski zunanji minister. Program je predmet diskusije zdaj, ko znanstveniki iz vseh krajev sveta študirajo učinke atomske bombe, ki je bila vržena na bojne ladje v lagunu otoka Bikinija na Pacifiku.

Program določa ustanovitev mednarodne avtoritete za kontrolo atomske energije, ki naj bi imela pravice v zadevah surovega materiala, ki se potrebuje pri produkciji.

Ustanovi naj se učinkovit sistem za preprečenje zlorabe kontrole. Atomska energija naj bi se uporabljala v korist človeštva.

Izmenjava znanstvenih informacij o procesih in uveljavljanje zaščitnih ukrepov, da se prepreči zloraba.

Svetovna avtoriteta naj določi čas, kakor tudi pogoje, glede ustavitve produkcije atomskih bomb in uničenja vseh, ki so bile izdelane.

Vse države v okviru Združenih narodov se morajo obvezati, da ne bodo uporabljale atomske energije kot orožja.

Diskusije o programu se bodo nadaljevale v hotelu Henry Hudson, ki je začasni glavni stan organizacije Združenih narodov. Doznava se, da je Andrej A. Gromyko, ruski delegat, ugovarjal, ker so člani pododseka sprejeli ameriški načrt glede kontrole atomske energije.

Pododsek, katerega je imenoval Evatt, tvorijo reprezentanti Amerike, Rusije, Velike Britanije, Francije in Mehike.

Kongresnik May tarča obdolžitve

Washington, D. C., 3. jul.—Kongresnik May, demokrat iz Kentuckyja in načelnik odbora za vojaške zadeve, je bil obdolžen, da je izvajal pritisk na armado pri oddajanju kontraktov kompanijam v Illinoisu, ki so gradile profite v vojnem času. Obdolžitev so izrekli člani senatnega odbora, katerim je bila poverjena preiskava firm, ki so bile udeležene v produkciji vojnega materiala. May je imel zveze z Erie Basin Metal Products Co., Batavia Metal Products Co. in drugimi kompanijami.

De Gasperi bo sestavil novo italijansko vlado

Rim, 3. jul.—Alcide de Gasperi, vodja stranke krščanskih demokratov, je bil povabljen, naj formira novo italijansko vlado. Ta naj bi vodila Italijo v kritični dobi, ki bo odločila bodočnost dežele. Mnenje prevladuje, da bo De Gasperi formiral vlado, v kateri bodo reprezentanti njegove stranke imeli večino pozicij. V vlado bodo prišli tudi komunisti in socialisti, ki tvorijo dve drugi največji politični stranki v Italiji. De Gasperi je naznanil, da bo imel razgovore s svojimi svetovalci.

Znanstveniki posva- rili Američane

Nova preizkušnja atomske bombe

Washington, D. C., 3. jul.—Znanstveniki in člani senatnega odbora za atomsko energijo so posvarili in opozorili ameriško ljudstvo, naj se ne uda iluziji, da je varno, ker bomba; ki je bila vržena na bojne ladje v lagunu Bikinskega otoka na Pacifiku, ni uničila vseh ladij.

Senator MacMahon, načelnik odbora, je dejal, da je domneva, da so bojne ladje varne pred atomsko bombo, napačna. Voditelji Zveze ameriških znanstvenikov so izjavili, da atomska bomba lahko uniči največjo bojno ladjo.

W. A. Higginbotham, predsednik organizacije znanstvenikov, je dejal, da bo nova preizkušnja pokazala drugačen rezultat. Atomska bomba bo v preizkušnji prihodnje leto eksplodirala pod vodo. Takrat se bo pokazal učinek eksplozije v drugačni obliki.

Drugi znanstveniki so izjavili, da je bila preizkušnja atomske bombe na bojnih ladjah draga stvar za Američane. Bila je v bistvu cirkus. Dognala ni ničesar takega, kar se ne bi lahko ugotovilo z eksperimenti v laboratorijih. Ti se ne bi vršili v cirkuski atmosferi.

Kongresni odsek za vojaške zadeve je odobril načrt, da pride atomska energija pod delno vojaško kontrolo. Gotovo je, da bo načrt izval viharno debato v obeh kongresnih zbornicah.

Debata o kontroli cen v senatu

Hišni posestniki zvišali stanarino

Washington, D. C., 3. jul.—V senatu se je pričela debata o načrtu, ki je bil že sprejet v nižji zbornici in določa podaljšanje kontrole cen za eno leto. Kontrola je bila odpravljena zadnjo soboto, ko je predsednik Truman vetiral oskubeni načrt.

Federalni zakladnik Snyder je opozoril industrijske korporacije, da bodo davki zvišani, če se ne ustavi navijanje cen, kakor tudi na nevarnost inflacije.

Snyder je prej konferiral s predsednikom Trumanom o korakih, ki naj bi preprečili inflacijo. V Beli hiši sta se oglašila tudi Paul Hoffman, predsednik Studebaker Motor Corp. in načelnik odbora za ekonomski razvoj, ter George Harrison, newyorški bankir. S Trumanom sta razpravljala o ukrepih, ki naj bi odvrnili inflacijo, ter fiskalnih smernicah.

Senator Barkley, demokrat iz Kentuckyja in vodja demokratske večine, je izjavil, da bo pritiskal na senat, naj se resno loti svojega dela in vzpostavi kontrolo cen. On je izrazil upanje, da bo opozicija revidirala svoje stališče.

Chicago, 3. jul.—Val zvišavanja stanarine je zajel najemnike stanovanj v tem mestu. Nekateri hišni posestniki so zvišali stanarino za 300 odstotkov. Najemniki so prijavili slučaje in predložili pritožbe krajevnemu uradu administracije cen, ki še daje informacije, čeprav je bila kontrola cen odpravljena.

Tighe Woods, direktor urada, je dejal, da je svetoval najemnikom, naj vprašajo hišne posestnike, ali so grožnje z evikcijo pristne ali samo pretveza za zvišanje stanarine. Woodsu je bil prijavljen slučaj, da je neki hišni posestnik zvišal stanarino od \$68 na \$230 na mesec. Povprečno zvišanje stanarine v Chicagu znaša 38 odstotkov.

VZROKA ZA VOJNO MED AMERIKO IN RUSIJO NI

Značilna izjava sovjet- skega poslanika Novikova

VSESTRANSKA KO- OPERACIJA PO- TREBNA

Washington, D. C., 3. jul.—Sovjetski poslanik Nikolaj V. Novikov je v prvem razgovoru z reporterjem časnike agenture Associated Press, odkar je predložil svojo poverljivo predsedniku Trumanu, izjavil, da ne vidi nobenega vzroka za vojno med Ameriko in Sovjetsko unijo. "Uverjen sem, da ameriško ljudstvo ni za vojno proti Rusiji ali kateri koli drugi državi, kar velja tudi za Rusijo," je dejal. "Mi ne bomo nikdar začeli vojne proti Ameriki ali kateri koli drugi državi. Vse razlike med nami se lahko odpravijo in prepirani sem, da se bo to zgodilo."

V tem oziru sem optimist. Vsi problemi se lahko rešijo z dobro voljo, toda potrebna je potrpežljivost. Evropa je zdaj v težki dobi—prehodu iz vojne v mir. Problemi so neizbežno resni."

Na vprašanje, kako bi Amerika najbolj pomagala Sovjetski uniji pri obnovi pokrajín, katere so opustošile nemške agresivne sile, je Novikov odgovoril:

"Želimo, da se zavezniki, med temi Amerika, držbe dogovorov o nemških reparacijah. Ti se nanašajo na dostavljanje strojev iz zapadne Nemčije Rusiji, ki bi pospešilo rekonstrukcijo v vojni razdejanih pokrajin. Amerika in Velika Britanija sta ustavili dostavljanje strojev iz svojih con. Obe sta s tem dokazali, da nista za uničenje nemških vojnih industrij."

Novikov je okrcal one, ki trdijo, da je vojna med Rusijo in Ameriko neizbežna, ker se interesi križajo. Če bo demonstrirana dobra volja na obeh straneh, ne more priti do resnega ekonomskega in političnega trenja. Narodni interesi Amerike in Sovjetske unije se lahko usoglasijo na zdravi podlagi in plodonosni kooperaciji v splošno korist obeh držav. Nobenega vzroka ni za konflikt med Rusijo in Ameriko in ostalimi zavezniki, ki so se skupno borili proti sovražniku in ga porazili."

Agrarna rehabilita- cija Makedonije

Poročilo člana misije UNRRA

New York.—Devet mesecev potem, ko je makedonska pokrajina v Jugoslaviji dobila prve potrebščine od pomožne organizacije UNRRA, je bil dosežen velik napredek v agrarni rehabilitaciji. To dokazuje poročilo, katero je prejel F. H. Guardia, direktor UNRRA, od stotnika M. Shapira, člana misije UNRRA v Jugoslaviji. Shapiro je sanacijski inženir.

"Agrarna rehabilitacija izkazuje velik napredek," pravi poročilo. "V makedonski pokrajini so traktorji in moderni plugi. Lani ni bilo v tej pokrajini nobenega modernega pluga in le polovica zemlje je bila obdelana."

Stotnik Shapiro poroča, da tovrstni avti UNRRA, naloženi s potrebščinami, se vidijo v vseh krajih Makedonije. Stradanje med prebivalci je preprečila UNRRA z dostavitvijo 16,856 ton živil. V zadnjih tednih so bile zgrajene nove bolnišnice in zdravstveni centri v več krajih.

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE Organ of ... published by Slovene National Benefit Society

Narocnina za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$0.60 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti leto; za Chicago in Cincin ... \$0.40 na leto, \$2.00 za pol leta, \$1.00 za četrti leto.

Brez strehe

Z vetiranjem pokvečenega in zmrcvarjenega zakona za podaljšanje OPA je predsednik Truman tresil veliko bombo v kongres in položil odgovornost za nameravani atentat na žepne konzumentov, predvsem na žepno delovnega ljudstva tam, kamor spada.

Truman si je v svoji vetovni poslanici privoščil posebno obhajenja senatorja Tafta, ki je "braintruster" vseh pravovernih "free enterprizerjev" in glavni intelektualni dinam monopolističnega kapitalizma v kongresu.

Predsednik je pravilno označil ta dva dodatka kot jedro ali srce predloženega zakona. Prav tako je tudi zadel žebel, ko je dejal, da bi tak zakon fiktivno oviral in omejeval produkcijo, ne pa jo stimular kot so trdili Taft in njegovi kolegi.

To je bil tudi namen obeh teh dodatkov, Taftovega in Wherryjevega, ki sta potisnila na stran modernejši ekonomski koncept, ki pravi, da je masna produkcija odvisna od čim nižjih cen in torej čim nižjega profita od kosa, ki pa kljub temu—vseled masne kvantitete—prinaša končno veliko sumo profita.

OPA je zdaj mrtva in v krogih špekulantov in "free enterprizerjev" vlada upanje, da tudi ostane mrtva. Navijanje cen se je že pričelo. Vladni biroj za delavsko statistiko je prvi dan "svobode" ugotovil zvišanje cen za 7.5 odstotkov.

Prvi dan (zadnji ponedeljek) so najbolj zbeležale cene stanovanjski stanarini po onih mestih, kjer je bila pod kontrolo, kakor tudi pšenice, živine, mesa, masla in še marsikaj drugega.

Kapitalizem je res slep. Kot je OPA zadnje mesece funkcionirala, je delovala bolj v interesu "free enterprizerjev" in njih siste-

Glasovi iz naših naselbin

SORODNIKI PREJELI PAKETE

Linden, N. J. — Tudi jaz sem prejela pismo iz rojstnega kraja. Sorodniki mi poročajo, da so prejeli vse v redu, kar sem jim poslala meseca januarja.

Moji sorodniki živijo v Rožnem dolu pri Semiču. Tam je predor, skozi katerega je napeljena železnica Novo mesto—Črnomelj. Zavedali smo se, da bo napočil dan svobode.

Moji sorodniki mi dalje poročajo, da so vsi zadovoljni z novim gospodarstvom v Jugoslaviji. Vlada je razdelila med ljudstvo vsa posestva baronov in graščakov.

Občinski, možje in zastopniki ljudskih oblasti obiskujejo prebivalce in popišejo, kaj kateri potrebuje in tisti, ki je najbolj potreben, dobi najprej in največ.

Čitam tudi hrvaški časopis Zvezdnica in vidim, da je tudi hrvaški narod silno trpel. Paveličevi ustaši so klali ljudi na debelo. To je bil tisti zločinski Pavelič, ki je bil pred vojno skrbitelj v Rimu, kjer je z Mussolinijem koval načrte za pekel, ki ga je pozneje ustvaril na Hrvaškem.

PISMO IZ DOBOVCA POD KUMOM

Barbatoš, O. — V Prosveti ni bilo do sedaj objavljeno še nobeno pismo iz Dobovca pod Kumom, zato pričobam v izérpku pismo, ki mi ga je pisala moja svakinja ali žena mojega pokojnega brata.

Ne moreš si predstavljati, kaj vse so počenjali Nemci in belogardisti v naših krajih! Iz dobovčke fare so bili skoro vsi moški izseljeni v koncentracijska taborišča v Nemčijo, razen tistih, ki so jih šele poprej doma pobili, jako da je dala naša fara veliko krvnega davka.

V Zaveršah smo se zavedali, da smo Jugoslavo in nismo klonili. Zavedali smo se, da bo napočil dan svobode. Izčrpani pa smo do skrajnosti. Nimamo obleke ne obutve ne živite, ker nas je nemaška drhal vsa oropala.

Šli smo skozi nepopisno gorje in strahote, kajti Nemci so vsak dan hodili od hiše do hiše, ropali in iskali partizane, ponoči pa so prišli partizani in dali smo jim jesti.

Tako mi piše moja svakinja. Naj pripomnim, da je vas Zaverš šteje 22 števk, a padlo je 13 mladih fantov. Iz tega se razvidi, da so bili borci do skrajnosti.

NA NASLOV CLEVELANDSKEGA DOPISNIKA

McKinley, Minn. — V nekem mojem dopisu v Prosveti sem zapisal, da se naj clevelandski dopisnik še kaj oglasi, kajti ravno tedaj se menda ni mogel zmisli, koga bi pral ali s kom bi pričel prepri, in je nekaj časa molčal.

Chicago, Ill. — Ameriško-slovenski kongres bo priredil vseslovenski dan v nedeljo, 7. julija, v Pilsonovem parku na 26. ulici in Albany ave. Na programu bo nastopil kot glavni govornik poznani senator Pepper, ki je znan kot velik prijatelj Slovanov.

Dotični dopisnik menda tudi ne ve, da iz Minnesote prihaja več kot tri četrte vse železne rude, iz katere potem gradijo poulične, tračnice in menda tudi tisti pisalni stroj, s katerim se on kratkčas, je najbrže prišel iz sibirsk Minnesote.

BIG TONY POROČA S POTOVANJA

Cleveland, O. (1. julija). — V teku dvanajstdnednega najinega bivanja v Clevelandu sva prišla v dotiko z mnogimi prijatelji, znanci in neznanci. Povsod so naju gostoljubno sprejeli in postregli mamo z mlekom, mene pa z "železno" in pivom.

Ker torej ima ta dopisnik precej opravka s Titom in njegovo uniformo, katero je vsaj delno zaslužil, ker on ni bežal na varno v London kot je Peterček, nam naj pove, kje in kako je slednji zaslužil z diamanti okrašeno krono, s katero se bi zdaj že prav gotovo šopiril, da mu ni Tito s svojo vojsko stolček prevrnil!

Omenjeni dopisnik si bi tudi rad čevlje osnažil z Johnom Blatnikom in to menda za to, ker je John Minnesotčan. Deset tisoč minnesotkih jezer, katere je Blatnik omenil na pittsburski konvenciji, zmiraj omenjava v Prosveti.

S POTA

V mojem dopisu, ki je bil priložen v Prosveti z dne 20. junija in se je tikal br. Barbiča, je bila številka napačno obrnjena, namreč tam, ki je bilo rečeno 35 let, bi se moralo glasi 53 let.

SENATOR PEPPER NASTOPI NA VSESLOVANSKEM DNEVU

Chicago, Ill. — Ameriško-slovenski kongres bo priredil vseslovenski dan v nedeljo, 7. julija, v Pilsonovem parku na 26. ulici in Albany ave. Na programu bo nastopil kot glavni govornik poznani senator Pepper, ki je znan kot velik prijatelj Slovanov.

J. K. Hellmuth, tajnik.

Tudi socializem. Kadar nas ne jezi, rečemo čisto po domače, je vse ena figa, po agitator rečeno v prid spoštnosti maršda.

Težko sva se poslovila iz prijazne sharonske naselbine. Dne 22. junija smo si stisnili prijateljsko desnico v nadi, da se bomo še videli, nato pa sva se podala proti slovenski metropoli v Clevelandu, kamor sva dospela še pred poldan. Ta naselbina mi je nekoliko znana, zato sem brez težave našel tiste, ki sem jih nameraval obiskati.

Eden prvih teoretikov o komunizmu je bil že v 18. stoletju sicer francoski socialist Fran Babeuf, potrebo zanj pa so tili šele po njegovi smrti in Fracija se je pričela industrializirati. Njegovo razlaganje je vporabljalo v revolucijah: leta 1871, za tem je bil šele Marksov komunistični manifest pozneje njegova knjiga "Katal". Marks seve ni vedel, pride 1. 1917 ruska revolucija je spremenila njegov manifest.

Prva komunistična organizacija se je pojavila v Londonu Anglškem. (Moja opomba: ki se nazivate komunisti, bi smeli napadati Angležev, vam dali komunizem. Zaka napadate?) To je bilo leta 1871 in ta združitev se je imenovala prva internacionala, ki je obstajala do 1. 1876. Druga internacionala se je sestala 1. 1889, leta po rojstvu dopisnika. je obstajala do 1. 1944, nato je bila ustanovljena kominterna sicer 1. 1919 v Moskvi. To so socialisti zavrgli in se opredelili internacionalno, katero nazivali Bernska internacionala.

O KOMUNIZMU

Cleveland, O. — Čitali ste, da se bojim komunizma, ali jaz vam bom pokazal, kako strašansko se ga bojim. To ni danes moj predmet, pač pa, da ga vam malo razložim, ker to ni storila še niti Prosveta. Ne bom se podajal v Marksov manifest, ne v Engelsov, kajti za to bi porabil več kot dve kolona. Tudi vas opozarjam, da nisem to povzel iz kakšnega kapitalističnega časopisa, ki se boji komunizma, pač pa je razlaga iz knjige.

Komunizem je čisto po domače rečeno skupna lastnina ljudi. Beseda izvira iz angleške "communality", ali po slovensko družba, občina, zadruga, skupna lista. "Social" pa pomeni "družabno" in tako je nastal iz angleščine

V Arizoni ne manjka krompirja, kakor ga tudi ne manjka vlad. Ta ga kupuje po \$2.05 in prodaja po 90c sto funtov, kljub temu pa je še na profitu. Krompir namreč prodaja distilerijam za kuhanje žganja. Sto funtov krompirja da 5.3 galone žganja, od katerega vlada dobi \$188 davka. Znati je treba!

Vesti iz nove, prerojene Slovenije in Jugoslavije

Ustanovitve Društva inženirjev in tehnikov

Ljubljana.—Inženirji in tehničarji, zavedajoč se važne vloge tehnične inteligence v oblikovanju in načrtovanju domače in tuje gradnje, so dali iniciativno za ustanovitve Društva inženirjev in tehnikov po federalnih republikah in po vseh republikah in republikah v Belgradu. Ta iniciativa je našla svoje konkretne izražaje v vrsti sestankov, konferenc in skupščin po vsej državi in ustanovitvi DITA LR Srbije, DITA LR Bosne in Hercegovine. Inženirska konferenca je bila od 2. do 25. II. v Veliki dvorani, ki je začela organizacijo in delovne smernice DIT-ov, določila odnose DIT-ov do sindikalnih organizacij, ki pa podpirata njihovo važnost in pomen.

Prvi predprijpravih bo 24. junija ob 19. uri v frančiškanski dvorani v Ljubljani ustanovna skupščina DIT-a LRS, 1. maja kongres vseh DIT-ov Jugoslavije v Zagrebu. Belgrajska konferenca je izbrala ta datum z namenom, da da vidnega izraza in neolčljive zveze delavcev, inženirjev in delovne inteligence, ki se v štiriletni borbi za svojo postala živo dejstvo.

Ustanovitve DIT-a LRS dokazuje, da so za vselej minuli časi, ko so bili tehnični strokovnjaki primorani ceneno prodajati svoje sposobnosti protiljudski oblasti, da so jih izkoriščali za svoje protiljudske namene.

Ustanovitve DIT-a LRS dokazuje, da so za vselej minuli časi, ko so bili tehnični strokovnjaki primorani ceneno prodajati svoje sposobnosti protiljudski oblasti, da so jih izkoriščali za svoje protiljudske namene.

Ustanovna skupščina DIT-a LRS 24. marca 1946 in kongres inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki se bo vršil 1. maja 1946 v Zagrebu, bosta manifestaciji načel, ki združujejo vso pošteno tehnično inteligenco Jugoslavije pred nalogo obnovitve in izgradnje, zlasti pa bo manifestacija neolčljive zveze med delavci, kmeti in delovno inteligenco, ponovna manifestacija bratstva jugoslovanskih narodov.

Inž. Marjan Tepina.

Ustanavljanje živinorejskih zadrug

Dne 11. marca so ustanovili v mariborskem okrožju dve novi živinorejski zadrugi v Sv. Lovrencu na Pohorju in v Marenbergu. Za ustanovitev teh zadrug so pokazali živinorejci veliko zanimanje. Zadrugi pri Sv. Lovrencu, v katero so pristopili člani iz Selnice, Ruš in Kaple, je priključeno 10 ha veliko posestvo, ki bo služilo kot plemenitna postaja. Slično zadrugo bodo v kratkem ustanovili tudi živinorejci iz predela pohorske Ribnice.

Dne 9. marca je bilo veliko zborovanje zadrugnikov iz Veržej pri Ljutomeru in Križevcev, na katerem so preosnovali veržejko zadrugo in jo prenesli v Križevce. Novi zadrugi, v katero so pristopili vsi konjereji ljutomerskega okraja se je pridružila tudi zadruga za rejo žrebet.

Državno posestvo Belje postaja važen činitelj v našem gospodarskem življenju

Belgrad.—Državno posestvo Belje obsega baranjski trikotnik med Donavo, Dravo in zemljiščem na desni obali Drave. V skupni površini preko 100.000 orolov. Na tem posestvu je poljedelstvo idealno povezano z živinorejo in gozdarstvom.

Po predvidenem načrtu bodo posejali v letu 1946 na posestvu Belje veliko površino z industrijskimi rastlinami. Sladkor bodo pridobivali iz lastne pese, olje iz lastnih sončnic, predelovali bodo tudi konopljo in lan in proizvajali semena žitaric.

Na državnem posestvu Belje deluje 19 poljedelskih uprav in postaj za selekcijo rastlin, ki iz-

korišajo znanstveno in eksperimentalno delo, izkoriščajo pri tem nove metode za nadaljnji napredek proizvodnje rastlin. Živinorejska proizvodnja je zelo obširna. Bavijo se predvsem z govedorejo, konjerejo, svinjerejo, ovčarstvom, živinorejo, zajčerejo, čebelarstvom in ribarstvom.

Industrijska proizvodnja obsega proizvodnjo sladkorja, premoaga, špirta ter mlečnih in mesnih proizvodov.

Prvomajsko tekmovanje je zajelo vse sektorje dela na državnem posestvu Belje. Obdelava zemlje je v polnem zaletu. Na večjih površinah delajo s traktorji, uporabljajo pa tudi živalsko vprego. Pri poljedelskih delih se presegli normo za 100%. Prekoračenje norme za 20 in več odstotkov je običajen pojav. Z dobro organizacijo in racionalnim izkoriščanjem obstoječih možnosti postaja državno posestvo Belje važen činitelj v našem gospodarskem življenju. (Tanjug.)

Prijedorske delovne brigade

Prijedorska delovna brigada narodnega heroja Mikana Marijovića in brigada srednješolske mladine sta izvršili še eno množično akcijo v okviru predkongresnega tekmovanja. Blizu 990 članov teh dveh brigad je delalo pri popravilu ceste Prijedor-Bosanski Novi. Pridne roke kozarske mladine so tega dne popravile 19 km ceste, nasule 150 kubičnih metrov gramoz in očistile 18 km jarkov. Zmagovalec v tej akciji je bil orlovački bataljon, ki je s svojimi 283 člani v treh urah popravil 4 km ceste in očistil 7500 m jarka. Če ta priljubljena delovna brigada kozarske mladine je pozval na predkongresno tekmovanje vse delovne bataljone v Jugoslaviji.

V banjaluškem okrožju posluje 180 zadrug

V banjaluškem okrožju se zadržništvu naglo širi. V kratkem času je bilo ustanovljenih 145 kmetijskih zadrug s 53.233 člani, 16 delavsko-uradniških nabavljajnih zadrug z 11.204 člani in 7 delavsko-obrtniških zadrug s 66 člani, skupaj torej 168 novih zadrug. V začetku so se morale zadruge boriti z mnogimi težavami, toda s pomočjo ljudskih oblasti in z množičnim pritokom novih članov so se kmalu okrepile. Do sedaj so zadruge za svoje člane preskrbele velike količine živil, semena in kmetijskega orodja.

Tisoči meščanov iz Skoplja delajo pri izsuševanju močvirja

Izvršni odbor Ljudske fronte 4. rajona v Skoplju je imel sejo, na kateri so razpravljali o prvomajskem tekmovanju. V tem okviru so predlagali, da bi 4. rajon pričel z izsuševanjem močvirja v industrijskem predelu mesta. Zgradili bodo kanal za odtok vode. Do 1. maja morajo biti končana vsa dela. Površina, ki jo bo treba osušiti, je velika 20.000 kv. m. Ta močvirja so gnezdišča malarije, ko pa bodo osušena, bodo lahko služila kot idealni prostori za razne industrijske naprave, ali pa za vrtove. —Meščani iz 4. rajona so ob-

Jugoslovanski delegat o tržaskem oprasanju

WASHINGTON.—ONA — Dr. Mijo Mirković, jugoslovanski delegat pri gospodarskem in socialnem svetu Zedinjenih narodov je odločno zavrnil govorce o možnosti jugoslovanskega udara na Trst. Dejal je, da je prepričan, da bo pravičnost zahteve Jugoslavije priznana. Dr. Mirković je bil svetnik jugoslovanske delegacije, ki je bila v Parizu o priliki prve pariške konference.

Dr. Mirković je odločno zavrnil tudi trditve, da drži Jugoslavija približno 60.000 mož pripravljnih udariti s neposrednim zaledju Trsta. Dejal, da ima maršal Tito v tistih krajih le običajne obmejne posadke. Glede Trsta samega je dejal, da ne more priti do nobenega kompromisa—pristanišče mora biti ali čisto jugoslovansko, ali pa italijansko.

S poudarkom je naglasil, da bi v slučaju, da prevladajo italijanske zahteve, prišlo pod Italijo 209.000 Jugoslovancev in le 55.000 Italijanov pod Jugoslavijo. Dejal je, da se nada, da bodo vsi prizadeti delali največje napore, da najdejo dobro rešitev za to vprašanje.

Mihajlovičevi komandanti v Italiji

BELGRAD.—ONA — Nekateri izmed Mihajlovičevih komandantov, katere je Mihajlovič sam označil kot izdajalce in vojne zločince, se nahajajo zdaj v Italiji pod zaščito zveznikov. Sami pravijo o sebi, da so običajni begunci, toda pri vsem tem jim je omogočeno nadaljevanje vojaškega poslovanja.

Mihajlovič je dejal o Dobroslavu Jevdjeviću naslednje: "To je strašen človek. Nikdo ga ni mogel brzdati. Med vsemi mojimi komandanti nam je on napravil največ hudega. Bila je moja največja napaka, da ga nisem spravil s poti." Priče pred sodno obravnavo so izjavile, da se je redno boril na strani Nemcev proti partizanom. Zdej se nahaja v Eboliu, blizu Neapelja, v zavezniškem taborišču za begunce.

Istotam se nahaja Močilo Djulic, ki je bil eden prvih četniških komandantov, ki so se zvezali z Nemci. Hrvaška kmetica je povedala vašemu poročevalcu, da je Djulic sam osebno odsekal roke in noge njenemu možu, ki je bil partizan.

Preteklega meseca je Jugoslavija predložila zavezniškemu odboru v Londonu, ki skrbi za

GOVEJI GOLAZ

4 do 5 zrezanih čebulj
dve veliki žlici masti
dva funta zrezanega mesa
sol in popra po okusu
dve žlici moke
3 do 4 kuppe vode ali juhe
2 ali tri paradiznike, ali pa pol kangle konzerviranih paradiznikov
pol žlice sladke paprike
osmimo žličice nastrgane limonove lupine
8 srednje velikih krompirjev
en lavorjev list

Deni mast v dovolj velik loncu ali kotlu. Ko je vroča, vrzi vanjo čebulo in mešaj, dokler ne zarumeni. Dodaj zrezano meso in pusti, da se opeče. Posuj z moko in mešaj na majhnem ognju. Primešaj paradiznike in dolij juho, dodaj sol, poper, papriko, nastrgan lupino in lavorjev list, pokrij in pusti, da se počasi praži, dokler se meso ne zmehča. Odvisno je od tega, kakšno meso se rabi; navadno bo treba podrgo do dve uri, da se dopraži. Potem dodaj na polovico zrezane krompirje in zopet pokrij. Kadar je krompir mehak, je golaž gotov. Ta predpis zdostuje za osem dobrih porcij.

Pogajanja za Tešinj

LONDON.—ONA—Iz zanesljivih virov prihaja vest, da bodo Poljaki že v prihodnjih tednih poskusili na novih pogajanjih s Čehoslovako urediti stari spor, ki je še nerешen med tema dvema deželama. Pričakuje se, da bodo Poljaki pri teh novih pogajanjih nekoliko manj nepopustljivi ter da ne bodo zahtevali vsega tešinskega okraja zase.

O priliki zadnjih pogajanj Poljaki niso zahtevali le tega, temveč so tudi želeli nekatera obmejna popravila v svojo korist, češke pa zavrgli. Čehoslovaška vlada pa še danes zavzema stališče, da bi morala meja iz leta 1937 ostati nespremenjena.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)
V ječo za štiri leta. Pred kratkim pa se je nahajal v Moskvi in zmesal štrono ameriškim komunistom, tako da ne vedo, katera gata imajo v Rusiji rajši. Browderja ali ameriško komunistično stranko. Ta stavek je moje maslo. Frank Barbič.

begunce in preseljence, da taborišče v Eboliu nikakor ni "običajno taborišče za begunce in repatriirance." Poročilo, katero sem prečital, pravi naslednje: "Zavezniške vojaške oblasti v Italiji, Nemčiji in Avstriji omogočajo jugoslovanskim vojnim zločincem, da vladajo taborišča, da vzpostavljajo medsebojne stike širom Evrope, da širijo fašistično propagando in teroristične metode ter da organizirajo vojaške enote, naperjene proti legalni vladi Jugoslavije."

O taborišču v Eboliu pravi poročilo, da so bile ustanovljene ali reorganizirane vojaške enote pod komando generala Miodruga Damjanovića. Navedeno je v podrobnostih, kako so te enote organizirane ter da so deloma celo oborožene.

Uradi za repatriacijo so morali zapreti svoja vrata. Beguncem, ki so se prijavili za povratek v Jugoslavijo, je bila naložena kazen zapora od 15 do 20 dni, z mučenjem, pravi to poročilo.

Tekom vojne je bil general Damjanović zvezni član med četniki in silami Nedića, srbskega kvizlinga. To je priznal tudi general Mihajlovič sam.

Za gospodinje

Mesne jedi se lahko prireajo na razne načine, četudi mislijo v nekaterih hišah, da so pečene, steki in "čapi" vse, za kar je meso porabno. Res pa je, da je izprememba največja prijateljica apetita in se tudi tako manje vredni kosi lahko priredijo ne le zelo okusno, ampak tudi z veliko redilno vrednostjo. Nekateri taki deli so tudi z zdravilskega vidika zelo priporočljivi, na primer jetra, ki jih v slučaju slabokrvnosti naravnost predpisuje. V to vrsto spadajo tudi ledvice in vampi. Zelo okusno se lahko naredi golaž, in sicer na mnogo načinov in iz vsakovrstnega mesa.

V čikaškem Muzeju znanstva in industrije imajo posnetki priliko videti umetno napravljeno miniaturno farmo, katere posnetek je na tej sliki. Strokovnjaki so gradili to repliko eno leto.

Sovjetski mornarji omogočili plovo po Donavi

Ljubljana.—TASS prinaša reportažo dopisnika časopisa "Krasni flot," v kateri je med drugim rečeno: "Pred kratkim smo z oklepim motornim čolnom pluli po Donavi. Večina oficirjev in nekateri mornarji so bili veterani iz bitk v preteklih letih. Sedaj so ponovno zaživele obale, na katerih so takrat preživeli svojo kri."

Iz tovarniških dimnikov se je dvigal dim, preko mostov, ki jih je zgradila rdeča armada, so svi-gali vlaki, kmetje na bregovih so obdelovali svoja polja. V tem preporodu nismo bili samo gledalci. Naša armada ni samo osvobodila Donavo fašističnih zavojevalcev, ampak je tudi pripomogla osvobojenim deželam, da stopijo na svoje lastne noge. Ena izmed največjih zaslug—piše dopisnik—zaradi česar so vse podonavske dežele hvaležne Sovjetski zvezi, je ponovno oživiljenje donavskega rečnega prometa. Reka je bila dobesedno polna min, ki so jih v teku vojne metale v strugo vse prizadete bojujoče se stranke, kar je onemogočalo plovo. Naravno je, da nobena podonavska država ne bi mogla očistiti reke vseh teh min brez pomoči. Naša rečna mornarica je pričela takoj po prihodu s čiščenjem Donave. V izmailu je bila formirana prva enota za čiščenje min. S to majhno silo je pričel kapetan II. klase Grigorij Ohrimenko svojo težavno, nevarno in dolgotrajno nalogo, da bi omogočil pot ladjam. Vendar pa se flotilja ni omejala samo na čiščenje prehodov za naše vojne ladje. Že za časa, ko so se še vršile sovražnosti, je Ohrimenko pričel čistiti rečne poti, da bi obnovil normalno plovo v Romuniji, Bolgariji in Jugoslaviji. Vsa Jugoslavija se spominja, da je sovjetski mornar Grigorij Ohrimenko pripeljal v Belgrad prvi kruh in da so prve spremeljave tovornih ladij vodili sovjetski čistilci min. Grigorij Ohrimenko je bil odlikovan z najvišjim jugoslovanskim odlikovanjem redom Narodnega heroja. Od začetka ustja Donave je Ohrimenko s svojimi mlavelci očistil reko do Dunaja.

Toda to je bil samo začetek naporenega dela, ki traja še danes. Na jugoslovansko prošnjo so donavski mornarji očistili Savo in Dravo v dolžini več sto kilometrov.

Flotilja je nadaljevala s svojim delom do pozne jeseni in omogočala plovo v Avstriji, Čehoslovaški, Madžarski, Romuniji in Bolgariji ter prinašala rešitev deželam, ki so bile opustošene v vojni in ki so ostale brez normalnega železniškega prometa. Delo čistilcev min je prekinila zima. Naše inženirske enote so gradile železniške in vzorne mostove v Čehoslovaški, Madžarski in Jugoslaviji ter postavljale branike ob mostovih zaradi pritiska ledenih plošč.

Sredi Donave v Budimpešti so ležali nagradeni stebri starih mostov. Prebivalci madžarske prestolnice so pričakovali, da se bo led tukaj kopljal in da bo voda preplavila vse mesto. Rdeča armada je to katastrofo preprečila. Posebne enote so delale noč in dan, da bi razbile led. Čistilci min so delali skupno s pontonirji ter rešili Budimpešto pred poplavo, mostove pa pred uničenjem.

Spomladi so Čehi nujno zaprosili, da se odpre rečna pot pri Bratislavi, jugoslovanska vlada

Italijanske reparacije in gospodarsko tekmovanje velesil

PARIZ.—ONA—V ozadju trmastega pogajanja glede italijanskih reparacij so vzroki, o katerih nikdo ne govori, ki pa so vsoeno poglaviti vzrok neuspešnih razgovorov. V bistvu gre za gospodarsko tekmovanje zahodnih velesil in Sovjetske unije.

Vprašanje, okrog katerega se suče vse, je zahteva Rusov, da naj plačajo Italijani svoje reparacije iz svoje tekoče industrijske produkcije. Proti temu pa odločno nastopata Byrnes in Bevin. Oba sta že opetovano podarjala, da bi bilo treba popolnoma ertati italijanske reparacije, ker bi v tem slučaju britanski in ameriški kapital, ki se vlijeva v Italijo, odhajala na drugem koncu v ručke reke.

Toda tega, da je Italija danes središnja točka trde gospodarske borbe med Sovjetsko unijo in Anglo-Amerikanci, ni povedal niti Molotov, niti Bevin ali Byrnes. Zavezniški kapitalisti so zgodaj začeli svoje delo v Italiji. Nekateri njihovih predstavnikov so prišli tja še kot vojaki. Kdor zgodaj pride, zgodaj melje.

Rusija pa se je šele začela zanimati za gospodarska vprašanja Italije in si radi tega prizadeva omejiti in zajeziti anglo-ameriški vpliv. Ako bi uspelo Rusiji, da zadobi na podlagi svojih reparacijskih zahtev nekaj kontrole nad razvojem italijanskega gospodarstva, bi bilo anglo-ameriške investicije v nevarnosti. Od tod prihajajo zahteve Molotova in odbijanje teh zahtev s strani Anglije in Amerike.

Borci za obnovo šole

Borci in oficirji N-proletarske brigade so zbrali 89.259 din prostovoljnih prispevkov za zgraditev šole v Šekovičih. Največ je prispeval I. bataljon, ki je zbral 29.638 din.

Ko je proletarska brigada imela proslavo štiriletnice svojega obstoja, je odbor za izvedbo te proslave poslal I. bataljonu zahvalno pismo.

Velebiznis, ki ima popolno kontrolo nad kongresom, usmerja deželo v "boom" in "bust".

MRTVA SRCA

Povest
SPISAL DR. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

"Resnice vam nisem govoril, gospod Lesovej," prične oni nanovo z zamolklim glasom, "resnice vam nisem govoril, trdeč, da me v življenju ni ljubil nihče! Kakor v sanjah se je še spominjam nje, ki je nekaj sijala s solncem milobe svoje v mojo ubogo življenje, ki me je nosila na rokah, ki sem ji bil vse in ki je potem izgnila od mene, kakor izgine vila sredi noči z luninim svitom! Morala je ta ženska biti kakor boginja in čista kakor angel božji! Sedaj še mi noč in noč počiva v sanjah trudna glava na rahlih njenih praih in sladka njena usta mi govore tolažbo in ljubim jo goreče, iskreno. In kako bi je ne ljubil, saj je bila vendar rodna mati moja! Kje bi bil že, če bi ne imel spominov nanjo!"

Razširi se mu vtisk sreče po blestem licu, potem pa vstane ter vzkljone navdušeno:

"Vi imate srce, gospod Lesovej, in zategadej vam hočem odkriti svoje svetišče, da bodete tudi vi gledali zorni nje obraz! Umrla je že davno in še sedaj jo vidim blede na mrtvaškem odru. A v mojem srcu še vedno živi in bo vedno živele! Bila je lepa kakor boginja in čista kakor angel božji!"

Izvrleče zlat medaljon nekje izmed obleke ter ga odpre.

"To je vse, kar mi je ostalo po njej! In če bi oni vedeli, bi mi vzeli tudi ta zaklad. Pogledite, ali ni to utelešena poezija, ali ni kakor oblaček, ki v solnčnem blesku plava po jasnem obnebu!"

Bogomir Lesovej pristopi. V luninem svitu pa jasno spozna drobni obrazek — svoje matere, kakor ga je kazala podoba na steni! —

Dvanajsto poglavje

Ljubezen je bila, ljubezen še bo, kaj tebe pa mene na svetu ne bo.
Narodna pesem.

Mnogo se je že pisalo o ženskem srcu. Izvrstni pesniki so to srce primerjali vrta, polnemu pisanege cvetja, ali pa zlati posodi, nasuti z biseri, ali pa mruju, zeleno modremu, ki se mu v prečistem dnu šopirijo rdeči biseri in mnogobojne trave. Imenitno je vprašanje, so li te primere upravičene, ali ne? Mi pa tega vprašanja ne bomo razpravljali.

Ako je žensko srce vrt, poln cvetja, je pa tudi resnica, da se tam med cvetjem in dišavo vije dostikrat kača, ali galantneje rečeno, kačica, vitka in mrzla! In ako je to srce posoda, nasuta z biseri in dragimi kamni, je pa zopet resnično, da se med temi dragotinami nahajajo tudi ponarejene, samo oko slepeče dragocenosti! In ako je končno to srce čisto, mirno morje, je pa tudi vendar istina, da priplava tu sem med morske bisere in pisane trave marsikatera hudobna riba ter iz te krasote, iz varnega in skritega zatijša, preži na nedolžni svoj plen!

Ali Ana Malčeva je imela še dobro, čisto in neskaljeno srce, ki je bilo polno tiste izvirene deviške samozavesti. V prvem trenutku, ko se je bila po Bogomirovih besedah zavedela, ji je skipela duša in se ji razburila mirna vršina mladega srca.

Potem pa je še dolgo premišljevala te besede.

Kako vedenje je bilo to? Vedenje Bogomira

Lesoveja se ni dalo opravičiti ne z moralčne, ne s stališča ženske vrednosti. Pri "Prepadu" bo! ... Bodi! ... Kaj nje to skrbi? ... Kaj ji hoče? To bo jutri čakal, sedeč na tisti leseni klopi! In prevzetno srce njegovo se bo od bolečine in razdraženega ponosa stiskalo, ker nje ne bo! In še prosil ni, kar zapovedal ji je! Meni nič, tebi nič zapovedati! In s tistimi očmi gledal ... ali oči ima v resnici lepe, in visok je, tako visok, da bi jo moral privzdigovati, ko bi se mu hotela okrog vrata okleniti ... Tu pa je stopila naša Ana hipoma na prepovedano stezo. A s silo je otrsela take misli z male glavice, s srdom, tako da je bila prepričana, da se ji oči blesketajo v sovražnem svitu. (Tega opaziti pa ni bilo moči, ker je bilo temno, in ti, bravec dragi, uganeš takoj, da se je ta razprava v mislih vršila ponoči, v postelji.) ...

Taka hudobija! Njej kaj takega prisojati! Da bi prišla, in sama prišla! Čemu? Saj si nimata ničesar povedati! In kaj bi se govorilo, ko bi ju kdo videl? Tam okoli časih pase domači pastir, in ta bi lahko vse videl! Ko bi jo privzdignil, ko bi se mu ravno hotela okrog vrata ... In zopet je bila tu ista misel! A zopet je morala s silo iz vroče glavice, ki jo je tedaj gospodična Ana stiskala v belo blazino.

Ne bo prišla, ne! Tisočkrat ne! In vzklonila se je kvišku in podprla glavo z roko ter zrla v temo, rjavo temo. In pred dušo ji stopi živa podoba. V duhu je pri "Prepadu", v katerem pada nižavski potok šumeč čez pečine, naravnost v reko, mimo Grčave tekoč. Tik "Prepada" na leseni klopi pa sedi Bogomir Lesovej in grozno zre in od srda stiska pesti, časih pa go tovo, brez dvoma gotovo, malo zakolne! ... A nje ni, prav resnično ni! V temo noč bo čakal, čakal brez uspeha! ...

Potem pa ji je glavica padla na mehko zglavje in iz misli se ji je hipoma izbrisala zanimiva podoba. Preden pa je naša Ana zaspala, je se čulo v sobi kakor ihtenje ... jok ... Kako je to prišlo, ne vemo. Čemu bi se bila tudi jokala? ... Saj je tako gotovo vedela, da jutri ne pride k "Prepadu".

Solnce je bilo skoro zatonilo. Kostanjevi gozdi so se pripravljali k počitku in potihnila je sapa, ki je med dnevom šumela po njih vejevju.

Gospodična Ana se je bila izmuznila z Nižave. Hotela je biti sama. Na večer je tako prijazen izprehod v pomirjenih gozdih!

K njemu ni hotela, seve da ne! Ali videti ga, od strani ga videti koprnečega in njenega prihoda brez uspeha pričakujočega — to bi bila radost!

Prav tiho izgine v gozd in koraka pod širokimi kostanji. A ne po prostorni poti — Bog varuj! Temveč po stranski stezi, o kateri oni gotovo še vedel ni!

Pred malo dnevi je bil dež pomočil pota v gozdu. Še so tulintam stale mlakuže in naša gospodična je morala sedaj pa sedaj nekoliko privzdigniti dolgo obleko, da se je koketno prikazala drobna nožica. Ali tu v samotni ni bilo rahlega, z idejami salonskimi napolnjene srca, da bi bilo občudovalo to krasno delce stvaritve!

(Dalje prihodnjic)

Philip Murray (levo), predsednik CIO, se posvetuje z voditelji unij mornarskih in pristaniških delavcev, ki so vodili pogajanja za sklenitev nove pogodbe. Glavna zahteva v teh pogajanjih je bila znižanje 56-urnega delovnika na teden na morju. Poleg njega so: Joseph Selly, predsednik unije radioposrednikov, Harry Bridges, predsednik unije pristanišnikov, in Joseph Curran, predsednik mornarjev.

zopet v hrib, se vzpenja v nešteti serpentinah vedno višje — razgled na prostranstvo gora je vedno lepši — dokler se končno ne spusti v dolino in pred nami je Tirana.

Glavno mesto Albanije je v marsičem različno od drugih mest. Stari del mesta nudi tipično sliko albanskih in sploh balkanskih mest: nizke, stianjene hiše, pol lesene, pol zidane, ozke kamenite ulice, tu in tam se dviga iznad zverženih streh minaret mošeje. To je v Tirani trgovinski del mesta. Trgovina se tiče trgovine, pred vsako hišo pa še stojnice, kjer se prodaja vsake vrste drobnarija. Trgovine so napolnjene z blagom najrazličnejše kakovosti od najfinjšega angleškega blaga do grobe albanske tkanine, svile vseh barv in nians. Blago je naprodaj brez kart in seveda tudi primerno drago (meter najboljšega blaga za moško obleko 500-800 albanskih frankov, v našem denarju 1200 do 1500 din). Po okupaciji Albanije je Italija forsirala v Albanijo izvoz manufakture, ki pa je bila dostopna le fevdalcem in bogatim meščanom. Albanski kmet je nosil obleko iz doma tkanega platna. Še danes nudijo albanska mesta tisto značilno sliko: v trgovinah nabito polno blaga, preprosto ljudstvo pa je skrajno siromašno oblečeno. Trgovci so si pred vojno, med njo in tudi po njej nagrabili ogromne vsote. Nova oblast jim je v zadnjem času začela stopati na prste, cene se maksimirajo, uvajajo se nakaznice, pred sodišča se kličejo vojni dobilkarji. Mnogi dobilkarji so morali izplačati državi do 50 kg suhega zlata in še čez. Značilno za albanski imovitvi sloj, trgovce, veleposestnike, zdravnike itd. je, da so mrtvi na zlato, ki ga tišče doma, namesto da bi ga dali v produkcijo. Znak obenem, da je bilo albansko gospodarstvo komaj na stopnji trgovinskega kapitalizma.

Tirana se je na zunaj modernizirala po l. 1924, ko so bile zgrajene glavne vladne palače, dvo-, kvečjemu trinadstropne. Po l. 1939, ko je italijanski imperializem zasadil svoje kopje na albansko zemljo, ki mu naj bi služila kot ovska deska za prodiranje proti vzhodu, je zrasel največji del mesta, ki pa kaže, da so morali italijanski imperialisti zapustiti Albanijo, predno so lahko dokončali započeto delo. Zgradili so širok, tlakovčan bulevard z luksuznim hotelom "Dajti" in z nekaterimi vladnimi in strankinimi palačami. "Dajti" je sedaj državna last, "Casa del fascio" je "Shtëpija e rinis" (Mladinski dom), ostale palače je zasedla vojska in ljudska oblast. Nekaj minut s Tirane na položnem griču nad mestom pa samuje palača, ki si jo je zamislil za rezidenco kralj Zogu, pa je moral prej zbežati, zato pa so jo dovršili Italijani in jo določili za rezidenco kralju in imperatorju. Tudi ta se je je malo posluževal, samo enkrat je prišel v Tirano, pa še takrat so ga pozdravili strelji albanskega dijaka, katerim je komaj ušel.

Tiranske ulice so doživele in videle marsikateri buren in važne dogodke, ki je spremljal politične dogodke v Albaniji. Tiranska mladina in demokratično ljudstvo Tirane je vedno v odločilnih trenutkih pokazalo svojo pravo podobo. Pokazalo jo je takrat, ko je samodržec Zogu

moral prekiniti režirano parado, ker so njegovi agenti y zadnjem hipu odkrili priprave za atentat. Tirana je spregovorila v imenu albanskega naroda v prvih dneh aprila 1939, v dnevih pred italijansko okupacijo, ko so dijaki in delavci vzkljkali po tiranski ulicah: Dol s fašizmom, dol z Mussolinijem! Hočemo orožje! Tirana je izpričala svojo zahtevno po svobodi 28. oktobra 1942 na fašistični praznik, ko se je od fašistov pripravljena manifestacija spremenila pred očmi fašističnih veljakov in kljub fašističnim bajonetom v burno demonstracijo proti fašizmu. Tirana je končno na svojstven način pokazala svojo pripravljenost za borbo proti okupatorju z junaškimi deli mladega Debatika; ki je sam organiziral prvo pionirsko grupo. Zbral je fantiče z ulice in o junaških podvigih Debatika in tovarišev, 10-13 letnih fantičev, govori še danes vsa Albanija.

Kakor vsa Albanija je tudi Tirana končno dočkala dan svobode. Konec septembra 1944 so se vsule s hribov v mesto partizanske brigade, se borile z Nemci od hiše do hiše, dokler ni bila po 20 dnevnih hudih bojih 17. oktobra 1944 Tirana dokončno osvobojena z močjo najboljših sinov Albanije in s podporo demokratičnih ljudstev Balkana in Evrope.

Zunanja slika Tirane je danes slika njene preteklosti, preteklega življenja albanskega ljudstva. Gospodarsko osirotela dežela, do včeraj še v sponah zastarelega fevdalnega sistema, v kleščah grabeljivega, po zlatu hlepečega trgovskega sloja, politični in gospodarski plen imperialističnega okupatorja, to je bila stvarnost dočerajšnje Albanije. To stvarnost kaže zunanje lice Tirane.

Vendar pa že, čeprav počasi, vstaja sedaj na znotraj nova Tirana, srce nove Albanije. Še skuša trgovska kasta veržiti in bogatej na račun ljudske revščine, toda ljudska oblast je že začela rezati korenine ljudskega zla. Kralj Zogu, zaščitnik reakcionarne fevdalne in trgovske klike, je s proglasitvijo republike za vedno izgubil pravico do albanskega prestola.

Albansko ljudstvo je zaključilo diskuzijo o načrtu ustave. Ljudski zastopniki so sprejeli in potrdili prvo zares demokratično ustavo Albanije.

Begi izgubljajo zemljo. Albanski kmet, osvobojen, hiti postavljati na svoje hiše znak revolucionarnega upora — dimnike. Leta 1942 se je dvignil prvi dimnik na tlačanovi hiši. Dotlej po vsej Albaniji ni bilo ne bajte ne hiše podložnih kmetov, ki bi imela dimnik. Hiša z dimnikom je pomenila, da je lastnik hiše sam svoj gospodar, pravi lastnik svoje zemlje, zato so begi prepovedali kmetom zidati dimnike.

Ljudske sodišča so izrekla prve sodbe nad domačimi izdajalci. Ljudski izkoriščevalci, ki so odirali albansko ljudstvo, se vezali z okupatorjem in mu s terorjem, poboji, pokolji pomagali držati svobodoljubno ljudstvo v pokorščini, razni fevdalci in bogataši, kot so Shevqet Veilacci, Eqem Libohova in zloglasna terorista Mustafa Krnia in Maljo Bushati, ter vsi večji in manjši hlapci okupatorja, so proglašeni za vojne zločince.

Vse to so znaki novega življenja Albanije, nove poti alban-

skega ljudstva, ki je pripravljeno na ogromne napore, da bo premagalo vse ovire in zgradilo trdne temelje svoje lepše bodočnosti.

Takrat pa bo lahko vsa Albanija, ne samo Tirana, tudi na zunanaj pokazala podobo novega življenja.

(Dalje prihodnjic)

Razni mali oglasi

PORTERS
DISHWASHERS
Good salary — Steady job
Apply
CINDERELLA SUPER MA
5610 Madison - Man 1133

WOMEN and GIRLS
Start at 75c per hour
Regular increases
Good transportation
Radio parts assembly work
COIL WINDERS - SCRAPERS
SOLDERERS
PRESS OPERATORS
ALADIN
Radio Industries Inc.
501 W. 35th St.

FURNITURE WRAPPERS
and PACKERS
STEADY POSITIONS
GOOD PAY
ALLIED STORAGE
WAREHOUSE, INC.
824 E. PERSHING ROAD
See MR. AUST

PACKERS—YOUNG MEN
NEEDED AT ONCE
GOOD STARTING SALARY
5 DAY WEEK - 38 1/2 HOURS
PERMANENT
Excellent working conditions
APPLY
PACKARD
2357 S. MICHIGAN AVE.
SEE MR. GRAHAM
CAL. 7400

GIRLS
For Vacation Period
Students or others interested in earning good wages in a clean, modern plant, during the summer months. We have light, clean jobs available on three separate shifts—Cafeteria—Bonus—Overtime. Liberal starting pay. 10% extra 4 PM to 12 Midnight shift. 15% extra Midnight to 8 AM shift.
APPLY
2117 CALUMET AVENUE
R. R. DONNELLEY & SONS
COMPANY

ALI GLEDATE ZA DOM
PLAČO IN STABILNOSTI
Telefon kompanija ima na takih prilik
za
HIŠNICE
(JANITRESSES)
Tako je do sedaj plača 72 1/2 ure, po treh mesecih 77 1/2 ure in po šestih mesecih po 82 1/2 ure
ŽENSKES ZA ČIŠČENJE V VSD
DELIH MESTA
Delovne ure od 5:30 pop. do ure ponoči.
Oglasite se pri
ILLINOIS BELL
TELEPHONE
COMPANY
v uposlovalnem uradu za žene v prtiličju
309 W. WASHINGTON

ILLINOIS BELL
TELEPHONE
COMPANY
V Prosveti so dnevne svete in delavske vesti. Ali čitate vsak dan?

PROSVETA, SNPJ.
2857 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$
1. Ime _____ Čl. društva št. _____
Naslov _____
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjega člana moje družine:
2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____
Mesto _____ Driava _____
Nov naročnik Star naročnik

Cena listu Prosveta je:
Za Zdruč. države in Kanado \$8.00
1 tednik in 4.80
2 tednika in 3.90
3 tednika in 2.40
4 tednikov in 1.20
5 tednikov in nič
Za Evropo je \$9.00
Za Chicago in okolice je \$7.50
1 tednik in 4.50
2 tednika in 3.10
3 tednika in 2.30
4 tednike in 1.90
5 tednikov in 1.50

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto. list. ki je vaše lastnina.

PROSVETA, SNPJ.
2857 So. Lawndale Ave.
Chicago 23, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$
1. Ime _____ Čl. društva št. _____
Naslov _____
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjega člana moje družine:
2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____
Mesto _____ Driava _____
Nov naročnik Star naročnik

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$
1. Ime _____ Čl. društva št. _____
Naslov _____
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjega člana moje družine:
2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____
Mesto _____ Driava _____
Nov naročnik Star naročnik

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$
1. Ime _____ Čl. društva št. _____
Naslov _____
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjega člana moje družine:
2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____
Mesto _____ Driava _____
Nov naročnik Star naročnik

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$
1. Ime _____ Čl. društva št. _____
Naslov _____
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjega člana moje družine:
2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____
Mesto _____ Driava _____
Nov naročnik Star naročnik

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$
1. Ime _____ Čl. društva št. _____
Naslov _____
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjega člana moje družine:
2. _____ Čl. društva št. _____
3. _____ Čl. društva št. _____
4. _____ Čl. društva št. _____
5. _____ Čl. društva št. _____
Mesto _____ Driava _____
Nov naročnik Star naročnik

Pismo iz Albanije— od Ljubljane do Tirane

Piše Drago Košmrlj

Ljubljana, marec 1946.—Albanija z vsemi svojimi posebnostmi, zlasti pa nova Albanija z vsemi spremembami, ki so se izvršile v teku borbe in po njej, nam je v Sloveniji kaj malo znana. To sem čutil, ko sem zvedel, da sem še z dvema tovarišema določen za učenje srbohrvaškega jezika na albanskih šolah in za pomoč pri organiziranju albanskega šolstva.

Zato so bile tudi naše priprave približno take kot takrat, ko smo se odpravljali v partizane; zavedali smo se, da gremo v neznanu. Vsaka neznanu, nova stvar pa je prav za prav tudi mikavna.

Oborožene s kovčevi knjig, časopisov in načrtov nas je prevzel brzec in v jutru nas je že pozdravila obširna sremaska ravn in kmalu za njo glavno mesto Belgrad. Ko smo se po dvanajst dnevnem čakanju na potne liste že skoraj naveličali belgrajskih ulic, ko smo si ogledali vse, kar nudijo novega gledališča in kinematografi, smo se stlačili v prenapolnjene vagonne, v katerih smo na pol stali na pol sedeli do Skoplja. Vso pot se nam je nudila ista slika: slika dežele, ki težko, toda vztrajno in uporno vstaja iz ogromnih

ruševin, ki jih je zapustila štiritletna borba.

V Skoplju smo se pomnožili še s tremi tovarišji iz Dalmacije naložili na UNRRAlin avto, se zaupali večjemu soferju Branuku, mlademu, simpatičnemu Slavoncu, ki nas je vozil v dolgi, dva dni trajajoči, precej naporni, toda lepi vožnji čez hribe, kot doline preko Velesa, Prilepa, Bitolja, Ohrida, ob krasnem jezeru do Struge, od katerih se tovariš iz Dalmacije kar ni mogel ločiti; jedel je namreč pečeno jagnje za 20 dinarjev in kupil jajca po dva dinarja, "kad u Splitu mesa nema, a jaja su skupa."

Cesta ovija hrib v nešteti zavojih in se spusti v položnem klanecu na glavno mesto. Korčira Tirana. Tu nas je zaustavil albanski stražar in tu smo spoznali, da jemljemo slovo od Jugoslavije. Sprejem na meji je bil malce kompliciran, albanski stražarji so bili precej natančni in so hoteli pregledati vsa naša številna prtljago. Rešil nas je Dalmatince, ki je prebudil komandirja bloka, mu pol po naše pol po Italijansko raztolmačil, da smo profesorji, poslani v Albanijo, da nas je poklical sam Enver Hodža, kar je nanj tako vplivalo, da je takoj zaključil

Cesta za Tirano krene po nekaj kilometrih onstran Elbasana